This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

SKI
GARSKI TIE KHAI-

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

БЪЛГАРСКИ ТѢ ХАЙДУТИ

Тѣхно то начяло и тѣхна та постоіана борба съ Турцы тѣ.

отъ падения Българий де днѣшны тѣ времена.

ОТЪ

Г. С. Раковскаго.

КНИЖИЦА ПЪРВА.

БУКУРЕЩЪ
У НАРОДНѢ-ТѢ КНИГОЦЕЧАТНИЦѢ К. Н. РАДУЛЕСКУ.
1867.

БЪЛГАРСКИ ТѢ

ХАЙДУТИ

ѣхно то начяло и тѣхна та постоіана борба съ Турцы тѣ, отъ падения Българий де днѣшны тѣ времена.

ОТЪ

Rakovski, G. S.

Г. С. Раковскаго.

КНИЖИЦА ПЪРВА.

БУКУРЕЩЪ

У НАРОДНѢ-ТѢ КНИГОЦЕЧАТНИЦѢ К. Н. РАДУЛЕСКУ.

1867.

Извѣстие

Това сьчинение е раздѣлено на пять главны отдѣленыя, кои сьдьржіавжтъ слѣдныя:

1°. Прѣдваритьлни тѣ причини падения Византийскаго царства; начяло то на турско то встжпванье вь Европж и нападанье то имъ въ Българиж; пьрви тѣ имъ битки съ Българы тѣ до падение то на прѣстолны тѣ българскы градове и на царско то домородство.

2°. Начяло то на оттѣглины тѣ въ планины тѣ народны войводы; тѣхны тѣ чястны биткы съ турцы тѣ; поіавленне то на хайдушкы тѣ четы; разіасненыя на нѣколко си народны пѣсны относіашты ся на той-зи прѣдмѣть.

3°. Конечно то покорение на Българиж отъ турцы тѣ; тогавашна та турска политика и приимжщества та кои то сж давали на Българы тѣ за да гы полесно покорьжть.

4°. Каква политика е слѣдовала Турция съ Българы тѣ поущтряіама отъ фанариотско то грьцко духовенство и проч.

5°. Описание развытия народнаго духа за по-обшырно движение политичьскаго живота, кое започва отъ 1821 до 1867.

За улеснения же на срѣдства та ште ся издава въ малкы книжицы подъ брои.

Сьчинитель.

Горо лю Горо зелена!
Имашъ ли водж студенж,
Имашь ли сѣнкж дебелж
Кату за нази юнацы?
. . . . . .

(*Народна пѣсень*).

K82
R3
V.1

Извѣстие

Това сьчинение е раздѣлено на пять главны отдѣленыя, кои сьдьржіавжтъ слѣдныя:

1°. Прѣдваритьлни тѣ причини падения Византийскаго царства; начяло то на турско то встжпванье вь Европж и нападанье то имъ въ Бьлгариж; пьрви тѣ имъ битки съ Бьлгары тѣ до падение то на прѣстолны тѣ бьлгарскы градове и на царско то домородство.

2°. Начяло то на оттѣглины тѣ въ планины тѣ народны войводы; тѣхны тѣ чястны биткы съ турцы тѣ; поіавленне то на хайдушкы тѣ четы; разіасненыя на нѣколко си народны пѣсны относіашты ся на той-зи прѣдмѣть.

3°. Конечно то покорение на Бьлгариж отъ турцы тѣ; тогавашна та турска политика и приимжщества та кои то сж давали на Бьлгары тѣ за да гы полесно покорьжть.

4°. Каква политика е слѣдовала Турция съ Бьлгары тѣ поущтряіама отъ фанариотско то грьцко духовенство и проч.

5°. Описание развытия народнаго духа за по-обшырно движение политичьскаго живота, кое започва отъ 1821 до 1867.

За улеснения же на срѣдства та ште ся издава въ малкы книжицы подъ брои.

Сьчинитель.

ПРѢДГОВОРЪ

Европѣйскаіа всеобщта повѣстность твьрдѣ мимоходомъ и въ обштъ само поглѣдь е записала онаѭ страшнѭ повременость, коіа то потьрси и погрози цялѭ Европѭ, т. е. пьрвое поіавление на турцы тѣ въ тыя прѣдѣлы и тѣхны тѣ ужлены упустошеныя коихъ тии свирепи диви азиіатскы пьлчинта нанесохѭ отъ дѣ то поминахѭ! . . . .

Никой народъ на свѣта не е учиниль толкова голѣмы злины чьловѣчьскому роду колко то е сторило това турско племя! Никой другъ народъ не е учиниль толкова обшырны и всейстрѣбитьлны упустошеныя и разореныя по свѣта, ни ти тѭй немилостиво и звѣрскы е постѫпилъ съ завладены тѣ отъ него народы, какъ то сѫ постѫпили въ обштѣ мухамедани тѣ! Защто то тии сѫ искали мѣчомь да имъ налагѫтъ *алкоранскаѭ* наукѫ, коіа при другы тѣ прибавіа, вѣрующтимъ ѭ, да убивѫтъ невѣрующти тѣ въ пророка имъ или да гы товарѭтъ съ такива тѫшкы даждыя и насилствены налозы кои то докарвѫтъ живота подданимъ по-горчивъ отъ смьрти!

Кога то чьловѣкъ размысли и си напомни само еднѫ малкѫ чясть отъ нейзбройны тѣ узлобленыя и упустошеныя коихъ то тѣй-зи звѣрообразни людие, турци тѣ, нанесохѭ и въ тры тѣ чясти земнаго кржгъ, въ Азиѭ, Африкѭ и Европѭ, потоцы тѣ на невиниѭ тѫ чьловѣчьскѫ крьвь коѭ то пролѣхѭ, настрьхвѫтъ му косми тѣ, ужасава ся ума му и незнай, ни ти можи, да изнамѣри рѣчы подобны да изражи голѣминѭ тѫ и крайность тѫ на тѣхнѭ гѫ лошавинѭ!!!

Живѣіащтый въ дѣшныя вѣкъ чьловѣкъ, а най-паче младо то дѣшно поколение, никакъ не можи да събере въ ума си, да си въобразжи и да повѣрва: да ли е въможно посѫщтый образъ чьловѣка, да достигни до такавъ еднѫ звѣрска свирѣпость, да има такова едно немилостиво каменно

сърдце, та да учини подобнимъ себѣ толкова и такива ужясны злочинства! Никакво обаче друго свѣтовно събытие не е по-истинно и тжй добрѣ познато колко то сж познати турскы тѣ всеобшты злодѣйства и бѣснила! Живы же и до днѣсь іоште доказатьлства сж разсыпи тѣ и развалины тѣ кои то сж вижджть по сичкы тѣ мѣста до дѣ то ся е простирала тѣхна та губитьлска власть, до дѣ то е постжпилъ тѣхный упустошитьленъ кракъ!

При всичко това образована Европа, Христиіанска Европа, коіа гордо ся провыква чи образовава и вчьловѣчка свѣта, коіа съ рѣчы дебелы ся показва чи изгонила ушь губитьлство то и мжчитѣлство то, не само отъ Европѣйскы тѣ прѣдѣлы нъ іоште и отъ крайшта та на дивж Африкж и далше, прогласѣва же *правда народности*, ученаіа, казваме, Европа глѣда прѣдь себѣ си, въ срѣдж тж на найхубавыи Европѣскы прѣдѣлъ и въ той-зи іоште вѣкъ, чясто да ся подновѣвжть ужясны крьвопролитыя и насилствыя отъ мусулманскаго пустовѣрия, надь свои тѣ въ Христѣ братыя; слуша жялостны тѣ и скьрбны тѣ плачеве на невинны тѣ жьртвы и сичко това ся потжпква на дипломатскыя лукавъ столъ въ ползж на народоубийственж тж имъ политикж!...

А най-срамотно то за чьловѣчештинж тж е: чи сама тіа образована Христиіанска Европа безстыдно въспрѣпятствува на народы тѣ, кои то толковѣчно тжжыжть поть тяшко то мусулманско иго, възпрѣпятствува имъ, казваме, да отѣмнжть похытенж тж отъ губителы тѣ имъ, турцы, милж свободж, баштинж земыж, народны тѣ си права! Доказатьлства живы на това сж: съвременыте събытыя на покушеныя та на подданы тѣ Турций народы, дѣ западна Европа притечи на помошть Мусулмановъ и словомъ и дѣломъ, а озлобли бѣдны тѣ тѣхъ народы, най-паче же съ *пъмсувтвание то цѣлокупности Турскагоц арства и съпричисление то на турскж тж*

докара и тѣхно то конечно разорение и уничтожение, какъ то и послѣдова! А послѣ ако е имало и нѣкои си добросъвѣстни людие отъ тѣхъ да сѫ записали нѣшто си о тому и то ся е изгубило подирь тѣхно то же разорение, а твьрдѣ малки отломки има съхранени врьху той-зи прѣдмѣтъ и то съвсѣмъ мимоходно записани.

Отъ съхранены тѣ и открыты тѣ до сега памятницы, въ Българскы тѣ, Влашкы тѣ и Сьрбскы тѣ лѣтописцы, и отъ краткы тѣ записки, кои то ся виждѫть по крайшта та и посрѣдѣ на нѣкои си чьрковны книгы, записаны отъ нѣкои си четницы и попове врьху той-зи прѣдмѣтъ, за сега не можи ся описа нѣшто си рядовно и пьлно; защто то и тии не сѫ писани отъ очевидцы ни то въ тѣхъ времена кога то сѫ ставили тѣ събытыя. Въ турскы нѣкои си берати, дадени въ тѣхъ врѣмена на нѣкои си лица или обштества българскы, по слѣдствия на примирение то имъ съ Турцы тѣ, за да ся ползувѫть тѣ лица и обштества отъ нѣкаквы си приймѫштества, какъ то и отъ издадены тѣ въ тѣхъ врѣмена фермани отъ Турцы тѣ, подирь всѣкѫ побѣдѫ што сѫ тии удьржявали надь Българы тѣ, извѣстіающти съ тѣхъ радость тѫ си на сичкы турскы свѣтъ, въ тѣхъ, казваме, могѫть ся узна твьрдѣ млого подробности врьху тѣхъ събытыя, ако и да сѫ писани съ най-голѣмаѭ прѣстрастность мусулманскаго фанатисма. Нъ за штетѫ ни единъ отъ нашы тѣ Българы не ся е заузелъ до сега на това дѣло, ако и да имаме доволни лица кои то познавѫть добрѣ турскыи іазыкъ и имѫть срѣдства та да испьлнѭть такова едно нуждно и полезно за нашѫ тѫ новѫ повѣстность прѣдприѣтие! Подирь тыя же источницы идѫть наши тѣ народни пѣсни въ кои то е съхранено твьрдѣ много врьху той-зи прѣдмѣтъ, кату ся събержѫть въ купѣ и ся излѣдовѫть съ разборенъ начинъ.

Може бы съ врѣмя да ся открые нѣшто си по-съвършено,

подробно описание на турскы тѣ злочинства т. е. нѣштѣмъ ходи въ Азиѭ и въ Африкѫ, ни ти по цѣлѫ Европѫ да изчислѣваме што сѫ по тѣхъ мѣста сторили, понеже не ни е то прѣдмѣта; нъ штѣмъ ся ограничи само въ наше то мило отьчьство Българиѭ, кое сѫ тии губители, прѣды четиры и выше вѣка, тѫй свирѣпо похытили и освоили и толко врѣмя іоште подъ мѫчитьлскѫ тѫ си власть дьржѫть! Наше же описание што бѫди общтъ единъ поглѣдъ само, а нѣ подробны и обстоіатьлствены описаныя; зашто то ни ти источници такива имаме іоште открыты и събраны. То е, истинѫ, млого жялостно за насъ, да нѣмаме описанѫ таѭ чясть повѣстности си, коіа само можи да свѣсти народа ни и възживи духа му, нъ што да сториме кога то чьрна та сѫдба тѫй е докарала, да ся изгубѫть сички тѣ почти общырни памятницы и записки коихъ то сѫ писали наши тѣ тогдашни праотци врьху той-зи прѣдмѣтъ!...

Отъ запискы тѣ же западнихъ народовъ, врьху той-зи прѣдмѣтъ, твьрдѣ малко можеме узна, зашто то тии въ тѣхъ врѣмена, освѣнь слабо то развытие въ кое то ся нахождахѫ. твьрдѣ малкы сношеныя имахѫ съ народы тѣ на Въстокъ. А поради вѣройсповѣдны тѣ раздоры бѣхѫ дошли до непростительны умразы и ненависти съ тѣхъ, штото и записано то имъ не можи ся приѣ за цѣлѫ истинѫ. Византийци тѣ, Ромѣй тѣ (οἱ Ῥωμαῖοι) кату съсѣди съ Българы тѣ можѣхѫ да опишѫть сичкы тѣ подробности на тыя страшны кръвопролитны борбы, между Българы тѣ и Турцы тѣ; нъ кой не знай чи между Ромѣй тѣ и Българы тѣ сѫштествуваше отколѣшна вражда и чи Ромѣй тѣ навлѣкохѫ това турско нападение на Българы тѣ и глѣдахѫ на него съ задавольствие, а много отъ тѣхъ зѣхѫ и участие въ биткы тѣ, прѣдвождеіашти Турцы тѣ, какъ то бѣше Евреносъ Бегъ и други безъ да ся размыслѫть несмысленици тѣ чи това што

отпаднжлъ отъ стола си краль, какъ то е Францъ II-ы, бывшы Неаполитанскы кралъ, да гы благослови и да гы заштити, кату имъ даде имя то *реаксионери*, ни ти Европѣйски нѣкои си учени, привзѣти отъ католицизма и папизма, да пишжть за тѣхъ, да управдажть и да възвышжть дѣла та имъ, какъ то слѣдова съ Талиіанскы тѣ четы, кои то отъ съставлсние то Талиіанскаго царства, подъ управление то царя Виктора Еманоила, непрѣстано и до диѣсь ходжть съ благословение то на Св. отецъ Папа та и съ издржяние то и поуштрение то падшаго Неаполитанскаго криля Франца II-й! Наши тѣ чети до сега сж были познати слмо отъ Турцы тѣ, наши завладѣтели и губители, кои то, освойвши отъ толкова годины насамъ наше то мило отьчьство, мыслжть чи тѣхна та власть надь насъ е вѣкы узаконена и ни ти си напомнжть даже чи тѣ нѣкогашь сж похытили съ злодѣйство нашж тж земьж и свободж! Въ тѣхны тѣ главы и уста таіа рѣчь не можи да значи добро; а най-смѣшное чи тии и цѣлы народы, когато ся сж подигали за свободж, се съ истж тж рѣчь сж гы назовавали *Хайдутъ*, *хърсжзъ гіаурь* и другы т. п. рѣчы. Такива имяна тии отдадохж нѣкогашь на свободны тѣ днѣсь Чьрногорцы, Гърцы и Сьрби кога то тии сж биіахж и боріахж за свободж тж си! Нъ за Българина какъ то и за всѣкаго здравомысліаштаго чьловѣка, кой то люби правдж тж и свободж тж, кога то сж поіавжть подобни горски юнацы, боріашти сж противъ губителя за отмьштения *чьсти*, *живота* и *свободы отьчьства*, таіа рѣчь *хайдутинъ* на може да има онова значение кое то й отдавжть губители тѣ имъ Турци!

Българи тѣ на свои си іазыкъ наричжть тѣхъ юнаци *Шумари* и *Шумковци*, а Чьрногорци тѣ гы наричжть *ускоци*; разумѣва ся отъ само себе си зашто имъ отдавжть Българи тѣ това имя; зашто то шумака е тѣхно то прибѣжиште.

писано отъ очевидцы и въ тѣхъ самы времена, отъ кое да ся разіасни понѣ правый рядъ отъ начяло то на биткы тѣ Българскы съ Турцы тѣ и обстоіатьлствено то имъ течение до падение то царствуюштаго тогава града Търнова, Срѣдеца и Видина, до свьршванье то царскаго домородства Шишмана и Страшиміря и до поіавление то на осталы тѣ войводы по горы тѣ, кои то сѫ слѣдовали по непрѣстѫпны тѣ планины чястны тѣ биткы съ Турцы тѣ, въ разтоіание на толкова годины и най-послѣ ся приубьрнѫли на *Хайдуты*, кое и до днѣсь слѣдова, нъ подъ другъ видъ.

Надписа кого то даваме на това си съчинение: *Бльгарски тѣ Хайдути ипроч.*, не трѣба да смѫтѣва читателы тѣ, да го зѣмѫть въ смысьль тѫ коѭ то му давѫть днѣсь наши тѣ губители Турци. Рѣчь та *Хайдутинъ* не значи *разбойникъ* ни ти *татъ* ни ти *лошавъ* чьловѣкъ за Българина днѣсь, нъ значи: *юнакъ унеправденъ или убезчестенъ* и *похытенъ отъ турскаѭ свирьпѫ власть, кой отива самовално по горы тѣ и планины тѣ и иска съ въоржженѫ ржкѫ самъ отмьштение отъ губителы тѣ Турцы или турскы духове, до дѣ то ся удовлетвори и послѣ отбѣгва въ свободны земы или боріашѫ ся храборно изгубва главѫ съ най-голѣмое си задоволствие за получено то си отмьштение.* Истинѫ чи таіа рѣчь е турска, какъ то и рѣчь та *хай, хайта, хайталъкъ*, коіа значи: *скытникъ по горы тѣ и поле то*, въ пьрвобытность, какъ то и *хаймана*, а пьслѣ значи и *разбойникъ* по дѣла та, на скытагошты тѣ съ такавѫ цѣль, какъ то сѫ цети тѣ въ Азиѭ на турцы тѣ разбойницы; зашто то тии изхождѫть по той-зи пѫть, не отъ чювства отмьштения ни ти отъ нѣкоѭ си по-голѣмѫ цѣлъ подбудени, нъ отъ чистѫ наклонность грабитьлства и злодѣйства. Наши тѣ хайдушки чети сѫ остали тѫй непознати и прѣзрѣти, зашто то нѣсѫ имали нѣкои си *святы отецъ*, какъ то е Папа и нѣкои си

отпадижъ отъ стола си краль. какъ то е Францъ II-ы. бывшы Неаполитанскы краль. да гы благослови и да гы защити нту имъ дале имя то *реакционери*. ни ги Европейски нѣкои си учени, привзѣти отъ католицизма и папизма, да инжкть за тѣхъ, да управдажкть и да възвышжкть дѣла та имъ какъ то слѣдова съ Талиіанскы тѣ четы, кои то отъ съставение то Талиіанскаго царства, подъ управление то цар Виктора Емаиоила. непрѣстано и до днѣсь ходжкть съ благословение то на Св. отецъ Папа та и съ издръжание то и воуштрение то падшаго Неаполитанскаго крыля Франца II-й! Наши тѣ чети до сега сж были познжти елмо отъ Турци тѣ наши завладѣтели и губители, кои то, освойвши отъ толова години насамъ наше то мило отьчьство, мыслжкть чи тѣхна та власть надъ насъ е вѣкы узаконена и ни ти си воомнжкть даже чи тѣ нѣкогашь сж похытили съ злодѣйства вашж тж земы и свободж! Въ тѣхны тѣ главы и уста тая рѣчь не можи да значи добро; а най-смѣшное чи тии и цѣлы народы, когато ся сж подигали за свободж, се с вечж тж рѣчь сж гы назовавали *Хайдуци*, *горскъ гвоуръ* и другы т. п. рѣчы. Такива имяна тии отдадохж нѣкогашь на свободны тѣ днѣсь Чьрногорци. Гърци и Сърби кога то тии сж биіахж и боріахж за свободж тж си! Нъ за Българина какъ то и за всѣкаго здравомысліаштаго чьловѣка кой то люби правдж тж и свободж тж, кога то сж появжкть подобни горски юнаци, боріашти сж противъ губители за отмьштения *чести*, *живота* и *свободы отьчьства*, таіа рѣчь *хайдутинъ* на може да има онова значение кое то й отдавжть губители тѣ имъ Турци!

Българи тѣ на свои си іазыкъ наричжкть тѣхъ юнаци *Шумари* и *Шумковци*, а Чьрногорци тѣ гы наричжкть *ускоци* разумѣва ся отъ само себе си защто имъ отдавжть Българи тѣ това имя; защто то шумака е тѣхно то прибѣжище

тѣхна та крѣпость и заштита противъ неприіателя съ кого то изхождѫть да ся борѭть; а Чьрногорци тѣ што гы наричѭть *ускоци*, то е зашто то тѣхни тѣ чети ускачѭть далѣко отъ чьрногорскы тѣ прѣдѣлы и отивѫть въ турскы тѣ да иштѫть отмьштение отъ узлобившаго ихъ неприѣтеля.

Начяло то на тыя Българскы четы не е ново, то е започнѫло іоште отъ падения Българий какъ то штѣмъ го разіасни съ народны живы доказатьяства т. е. какъ ся поіавихѫ най-напрѣдь тии *хайдути*, отъ дѣ е остало въ тѣхъ малкы четицы имя то *Войвода* и *Хоржгвоносецъ*, каквѫ цѣль сѫ имали, какъ ся сѫ борили толкова вѣкове съ Турцы тѣ, какво направление зѣхѫ отъ послѣ и съ какавъ начинъ слѣдовѫть и до днѣсь борбы тѣ си съ вѣчныя нашъ врагъ Турчина. А чюдно е чи штѣмъ видѣ жены и дѣвицы млады да сѫ вхождѫли въ това народно покушение за свободѫ и независимость, прѣдвождаюшти тѣ сами храбри чети противъ неприѣтеля отьчьства!

Български тѣ Хайдушки чети, неуспѣвши да ся съсрѣдоточѭть за едно общто движение въ Българиѭ, зѣмали сѫ найживо участие въ въстание то на съсѣды тѣ народы противъ общтыя врагъ Турчина.

Сърбско то днѣшно княжьство е твърдѣ млого дльжно за свободѫ тѫ си на Български тѣ Хайдушки четы, коихъ то храбрыя Българинъ витіазъ *Хайдутъ* Велко поведи съ себѣ си отъ Видинскы тѣ горы и отиде въ Сърбиѭ съ тѣхъ, а отъ послѣ колко то други идѣхѫ отъ разны мѣста Българий, (какъ то Индже Войводовы тѣ четы, а и самъ Кара колко Индже войводовый прочють хоржгваносецъ) съсрѣдоточи гы въ едно подь свое то си управление и състави двѣ хиляды юнака. Познати сѫ Хайдутъ Велкови тѣ заслугы на Сърбы тѣ и той само е оставилъ безмьртно имя между Сърбскому народу; нѣ отъ записанѫ тѫ Сьрскѫ повѣстность

нъ отъ дѣла та кои то народа глѣдаше и отъ него народъ и до днѣсь іоште има живи свидѣтели. Сьрбска та нова повѣстность е записала Хайдутъ Велка и неговѫ тѫ храбра дружина подо имя то: *Бекіари* т. е. чюжденци неженини и незадомени въ Сьрбиѭ!.....

Тіа е примьлчіала и многи други знамяниты Българи кои то сѫ зѣмали живо и успѣшно участие въ тогавашны тѣ договоры и политичьскы сношеныя на Сьрбы тѣ съ Турцы тѣ. Сьрбска та нова повѣстность е писана по духу на гьрскѫ тѫ и иска сичко да прѣдстави Сьрбско. Нъ врѣмя то не е отколѣшно и живи тѣ доказатьлства не могѫть да ся потѫпчьѭть. Българско то же перо, кое то почна вѣчи да описва съвременѫ тѫ си народнѫ повѣстность, неште остави ни еднѫ подробность неописанѫ.

Български тѣ горски хайдушки чети и въ въстание то на свободнѫ днѣсь Гьрциѭ притекохѫ пламенно, съставихѫ особны пьлкове, а най-паче полка на коницѫ тѫ и показахѫ най-голѣмѫ тѫ храбрость, боріашти ся противо обштыя врагъ Турчина. Грьцка та нова повѣстнозть, съ сичкѫ тѫ си прѣстрастность, не измѣни народно то имъ имя, нъ записа нѣколцина отъ по-знамяниты тѣ, подь имя то Βούλγαροι=Българи, а нѣ *Бекіари*! А и ни ти можяше да учини другче зашто то нѣколцина приживіахѫ подирь освобождение то Гьрций и занимавахѫ най-голѣмы тѣ чинове какъ то бѣше покойный Хаджи Христо.

Български тѣ горски Хайдушки чети и въ Рускы тѣ противъ Турциѭ биткы зѣхѫ живо участие и заслужихѫ съ най-голѣмѫ вѣрность и привьрзоность Русий. Штомъ минавахѫ Дунава руски тѣ войски, тии играіахѫ вѣкы голѣмѫ ролѫ прѣдь рускы тѣ пьлкове, отдѣлени въ особны легий и прѣдводими отъ свои си прѣдводителы Българы. Нъ и тамъ остахѫ неизвѣстни, понеже руска та повѣстность

гы записваше подь имя то *волентири*=самоволни, и ништо повѣчь!

Наши тѣ Български горски Хайдушки чети, съ сичкѫ тѫ нейзвѣстность въ Европѣйскѫ тѫ повѣстность въ Коѭ то сѫ остали, за насъ сѫ важни и твьрдѣ важни и можемы каза съ открыто лице прѣдь цѣлъ свѣтъ: чи тии само, отъ падение то Българий до днѣсь, были сѫ и сѫ нашый знакъ политичьскаго живота, наша та за свободѫ и независимость непрѣстанна борба и слабо то покушение противъ нашый вѣченъ врагъ Турчина, кое то единъ добьръ день ште докара непременно и едно силно и страшно вьлнение противъ той зи врагъ.

Тогава образована Европа ште свьрши вѣкы съ ѣмствувание то цѣлокупности Турскаго Царства!

Раковскы.

Знайно е чи. прѣды встжпванье то на Турцы тѣ въ Европж. Бьлгари тѣ имахж свое то обшырно царство. Сьрби тѣ свое то княжьство, Арнаути тѣ свое то кралести въ Кроѭ, Ерцеговци тѣ, Бошнаци тѣ, Моріани тѣ (Грьци тѣ въ Елладж) Лазове тѣ (въ малж Азиѭ), сички тѣ тыи се имахж свои тѣ независимы княжьства кои то османовы мѣчь постжпено побѣди и покори. А было е врѣмя прѣды когато сички тѣ тыя народности, какъ то и други отъ по-далѣчны стрьны. да ся подпадвали подь Византийскыи силнж дьржіавж и да ся стоіали подь нейнж тж власть, нѣкой-си по-задьго врѣмя. а нѣкой-си по-закратко; най-паче же въ напрѣдванье то на Хрістиіанство то. Между сички же тыя народности. въ Европж. подпадавши тѣ нѣкогашь подь Византийскаѭ власть, Бьлгари тѣ и тогава как то и днѣсь, въ Турскж Европж. имали сж мложинж тж над другы тѣ.

Начяло то и съставенье то Византийскыя дьржіавы сж въ обшырность описаны и познаты. штото не е то нашъ прѣдмѣтъ тукъ да ся бавиме да гы описваме; въ нашыи прѣдмѣтъ спада само толко да кажиме: чи тіа Византийска дьржіава почна и ся състави отъ разны народности, коихъ Костадинъ великый, роденъ въ Нишь въ Бьлгариѭ, съсрѣдоточи подь знамяна крьста най-паче.

Отцѣпившъ Костадинъ еднж голѣмж часть отъ Римскж тж дьржіавж установи царство то си въ Визж (Византионъ погьрчено) и дади имя то на това царство *Новый Римъ* за поголѣмж важность и улеснение да го усили. Латинскый іазыкь бѣше тогава владѣющтый іазыкъ и *Новый Римъ* пойска, по подобиѭ стараго Рима, да притопи въ едно завладены тѣ народности т. е. да гы полатини, нъ никогы тии не приѣмнахж имя то *Латини*, заштото народно то имъ имя бѣше за тѣхъ най-скжп[illegible] отъ всѣко друго!

Първи Старопланински тѣ Българи сѫ упьлчихѫ противъ таѭ новѫ власть и тии сами остахѫ независими отъ неѭ. Тукъ кату казваме *Старопланински тѣ Българи* разумѣваме оныя Българы кон то живѣіахѫ по хрѣптове тѣ на Старѫ Планинѫ, кои то ся простирѫть: Отъ Чьрно Море до Троіанъ на дльшь, а на шырь отъ *Чалѫ-Кавашко* то входустие до Прѣславъ, отъ Желѣзнѫ Вратѫ при Котиль се до Прѣславъ, отъ Сливненско то входустие, при Асѣницѫ, до Тырновскы тѣ горы и отъ Шипчянско то входустие, прѣко Табробо, до дѣ то ся свьршвѫть непроходими тѣ планини и гори, кои то, разумѣва ся, въ тѣхъ времена чѣсѫ были какъ то сѫ днѣсь.

Тии Староплански Българи сѫ живѣли по тѣхъ мѣста іоште отъ стары тѣ си приселеныя отъ Хиндистана въ Европѫ. Тѣхъ Българи, ни ти Александръ Македонскы, ни ти Бремъ и Болгъ, ни ти Траіанъ можихѫ да покорьѫть, ако и да ся бихѫ крьвопролитно, поради крѣпкы тѣ мѣстоположеныя по кои то обитавахѫ и кои то храборно умѣхѫ да браньѫть.

По тѣхъ мѣста нигдѣ ся не види никакавъ знакъ латиншины, какъ то по другы тѣ мѣста Българий, отъ двѣ тѣ стрьны на Старѫ-Планинѫ, кои то имѣхѫ злочестие то да подпаднѫть подь латинскаѭ власть іоште отъ врѣмени Траіана. Македонци тѣ и Тракийци тѣ Българи, по равны тѣ и слабы тѣ мѣстоположеныя, не можихѫ да отбиѭть латинскыи ударъ и подпаднѫхѫ подь власть тѫ имъ. Нъ съ сичко то усилие кое то употрѣбихѫ надь тѣхъ Старый и Новый Римъ, да гы накарѫть да измяньѫть народность тѫ си, тии никакъ не ся отказахѫ отъ народно то си имя *Българинъ*, ни то іазыка си изгубихѫ. Само Тракийци тѣ Българи ся

назовавжть отъ Старопланинцы тѣ *Руманци* и Тракиіа *Руманиж* т. е. *подвластни* Романовъ. [1])

Малочисленый брои на Грьцы тѣ, кои то ся уграничіавахж въ *Моріа* въ общтѣ подь Ахаийскаиж обльсть Римскаж, коей пьрвьнствуюштъ градъ бѣше Солунъ, а нѣ Атины, и слабость та до коиж то бѣхж достигли тии, отъ завладение то іоште Александра Македонца и подирь разпадванье то на това великанско царство, тыя сичкы бѣхж причини штото Грьци тѣ, чрѣзь оржжие, ништо не можіахж да прѣприѣмнжть противъ Стараго Рима; а кога то ся поіави Новыи Римъ въ Визж, тии одавно вѣкы бѣхж Римска обльсть и даже народно то си имя *Еллинъ* и *Грькъ* бѣхж приубьрнжли въ Ῥωμαῖος=Римлянинъ, какъ и іазыка си простонародие то назоваваше, и назовава іоште до днѣсь. Ῥωμαϊκά=Римскы вмѣсту Ἑλληνικά=Елленскы. Тий обаче, съ сичкаиж слабость, вѣрни на стары тѣ си начяла и прѣданыя, слѣдвахж удѣлотворение то на голѣмиж тж си идеиж: *панелинизма*, чрѣзь разпространение то іазыка си, и работіахж неуморно въ штетж на *панлатинизма*, іоште прѣды поіавление то Вязантийскыя дьржіавы. А кату ся поіави тіа, прилѣпихж ся при неиж до толкова штото, можи ся каза навѣрно, отъ сичкы тѣ другы народности, отъ коихъ то ся състоѣше тіа дьржіава, Грьци тѣ сж имали най-голѣмо влиіание въ управление то й, на кое имъ помогна най-млого Хрістиіанство то, нъ подъ имя то *Ромѣи*. Доказатьлство врьху това е чи тии въ десятый вѣкъ успѣхж да въведжть свои іазыкъ за *званиченъ* (официіаленъ) іазыкъ на Империиж тж; а латинский іазыкъ кой то владѣіаше до тогава прѣстана вѣкы власть тж си за всегда тамо. На това имъ помогна най-млого вѣройсповѣдный раздоръ и раздвоенье то на чьрквы тѣ.

[1]) За древность тж и голѣминж тж Бьлгарскаго народа вишь въ сьчинение то: „Бьлгарска Старина“ изд. въ Букур. 1865.

Грьци тѣ за достигванье то на голѣмѫ тѫ си цѣль имали сѫ борбѫ съ два народа: съ Латины тѣ и Бьлгары тѣ. Латини тѣ отслабнѫхѫ отъ раздѣление то на царство то, а по-сѣтнѣ отъ нападшы тѣ тамо и усиливши тѣ ся германскы племена, штото тий вѣкы не бѣхѫ опасни за *Елленизма*. Нъ оставахѫ Бьлгари тѣ съ силно царство, съсѣди съ тѣхъ и дьржіашти най-іагкы тѣ мѣста въ старопланинскый полуостровъ, разпространени же сѫшти и далѣчь іоште прѣзъ Дунава камъ Севѣрь и камъ Западь. Сичка та имъ отчяіана борба противъ Бьлгары тѣ не само чи до никакавъ рѣшителенъ успѣхъ не гы довождаше, нъ іоште гы отслабваше до толкова, штото конечна та пропасть Византийскыя дьржявы можіаше ся іоште въ тѣхъ времена прозрачи! Нѣкой си отъ новы тѣ Грьцы историцы описаюшти византийскаѭ повѣстность казвѫть іавно: чи битка та на Византийцы тѣ съ Бьлгары тѣ е была до толкосъ отчяіана штото ся състоіало за живота или смьрть тѫ на *Еллинизма*! Разумѣва ся чи и Бьлгари тѣ отъ своѭ стрьнѫ сѫ слѣдовали борбѫ тѫ съ истаѭ рѣшитьлность и отчяіаность; зашто то и за тѣхъ ся е състьіало за животъ или смьрть на Бьлгарштинѫ тѫ!

Грьцкый елементъ въ византийскаѭ дьржіавѫ въ прѣдприѣтыя та си противъ Бьлгары тѣ, освѣнь што ся подпомагаше съ наѣмницы тѣ отъ разны народности, имаше іоште на своѭ стрьнѫ Македонскы тѣ и Тракийски тѣ Бьлгари, кои то поради Хрістиіанство то што бѣхѫ приѣли, пьлніахѫ пьлкове тѣ на Византийскѫ тѫ империѭ и отивахѫ противъ свои тѣ братья Старопланискы тѣ Бьлгары, кои то не бѣхѫ приѣмнѫли іоште Хрістиіанство то!

Млоги отъ тѣхъ Бьлгары достигвахѫ до высокы стѫпени въ войнство то и въ гражданскы тѣ чинове и іавихѫ ся голѣми визанстийскы пьлководци противъ свои тѣ единородцы братья Бьлгары; а нѣколцина възлѣзохѫ и на-

императорскыи византийскы прѣстолъ и іавихѫ сѫ най-голѣмы гонители на Българштинѫ тѫ! Най-свирѣпый же отъ тѣхъ е былъ Василыи Македоніанинъ, кой то, поради голѣмы тѣ крьвопролитья що е учинилъ надь свои тѣ братья Българы, добылъ е за *похвалѫ* отъ Грьцы тѣ имя то Βουλγαροχθὼν= Българоубиецъ! Ето што чини вѣра та кога то народный духъ не е развытъ!.....

Старопланински тѣ Българи удьржіавши отъ памти вѣка своѭ тѫ независимость, ту подь имя то *Жити* (Гети), ту подь имя то *Независими въ Старѫ Планинѫ Траки*, ту подь имя то *Трако-Илирци* и проч. имяна подъ кои то сѫ гы записвали странци тѣ (безъ да гы познавѫть отъ близо!) не можіахѫ никогы да бѫдѫть приѣтели ни ти съ стары тѣ Елены, ни ти съ Латины тѣ, а іоште повѣчь съ Византійци тѣ, кои то сички искахѫ и ся мѫчихѫ талкова пѫты да гы завладѣѭть; тий не можіахѫ, казваме, да бѫдѫть приѣтели ни ти съ едни ни ти съ други и поради таѭ причинѫ не иштахѫ никакъ си да приѣмнѫть Хрістиіанство то, ако и тѣхни тѣ братья Македонци и Тракийци да го бѣхѫ приѣли; пьрви тѣ отъ начяло іоште поіавления му, а втори тѣ отъ времени Костантина Великаго. Тии до половинѫ тѫ девятаго вѣка бѣхѫ остали въ принесенѫ тѫ отъ пьрвобытны тѣ имъ жилищта вѣрѫ, коіа бѣше *Сиваизма* и *Заратовыи дуализмъ.*[1])

Византийскый дворъ отчяіанъ да побѣди и покори Българы тѣ оржѫиемъ, стараіаше ся ни сѣкы начинъ да ся въведе и между тѣмъ Хрістиіанство то и тогава да убьрни другѫ политикѫ, кату улесни зближение то чрѣзь той зи начинъ. Нъ това не бѣше само грьцка работа, трѣбаше пакъ Българи да посрѣдствувѫть. Македонски тѣ Българи, кои то

[1]) За Българско то старонародно вѣройсповѣдание вишъ въ помянѫтое съчинение: Българска Старина.

бѣхѫ по-развыти отъ тракийски тѣ и имахѫ одавно іоште чьрковнѫ тѫ книжнинѫ на Българскы іазыкъ, быдохѫ най-удобно то посрѣдствие на това византийско прѣдприѣтие.

Хрістиіанство то ако и да зближи Прѣславскаго двора съ Византийскаго, обаче никакъ не помогна изь начяла на Византийцы тѣ за достигванье на цѣль тѫ имъ; Защто то Българскыи прѣстоль бѣше заузѣтъ, тутакъ-си подиръ Бориса, отъ сына му Великаго Симеона, чьловѣка родолюбца и образованаго до най-голѣмъ стѫпень въ тѣхъ времена. Познати сѫ негови тѣ славни побѣди надь Византийцы тѣ и привзѣтие прѣстолнаго имъ града и проч. Вѫтрѣшно то же устройство Българскаго царства, ваенныи рядъ и книжевно то развытие бъ времени того великаго мѫжя, царь Симеона, ризширение то на Българскы тѣ границы, были сѫ тогава въ пьрвенство то си и ни едно друго царство тогава, въ сичкѫ Европѫ, не е можіало да ся сравни съ Българско то!

Византийци тѣ отъ само то начяло крьштения Прѣславскаго двора употрѣбили сѫ сичкы тѣ си усиленыя да бы могли да добыѭть вьрховнаѭ власть духовенства надь Българы тѣ и чрѣзь неѭ да слѣдовѫть голѣмѫ тѫ си мысьль! Старый Римъ отъ своѭ стрьнѫ поиска да не пропусти това обетоіатьлсгвс и труди ся да употрѣби и той сичкы тѣ си възможны срѣдства да бы добылъ тоже върховнаѭ духовнѫ власть надь Българы тѣ, та да слѣдовѫ и онъ стараѭ си политикѫ надь тѣхъ. Борба та между старый и новыи Римъ стана голѣма; и можи ся каза чи тіа отиваше за смьрть и животъ византийскыя дьржіавы. Съставихѫ ся извьнрядни събори за той-зи Българскы чьрковенъ въпросъ, испроваждахѫ ся разни посолства въ Българиѭ за това и отъ двѣ тѣ стрьны, присѫтствува и Българско посолство въ съборы тѣ, нъ до никакавъ успѣхъ не можіахѫ да дойдѫть ни то едни тѣ ни то други тѣ; защто то царь Симеонъ учрѣди

независимо духовенство въ Прѣславъ, подъ управление то Българскаго Патриарха.

Калугерскаіа злоба византийскаго духовенства не сполучивша да освои подъ власть тж си Българы тѣ, дади поводъ и отвори пжтя на вѣройсповѣдны раздоры и слѣдъ малко ся испьлни чьрковное разцѣпванье на Въсточнж и Западнж! Българи тѣ остахж на стрьны Въсточныя чьрквы, нъ независими и неприкжсновены отъ византийско то духовенство.

Византийци тѣ никаквж ползж за тогава не можіахж да имжть врьху Българы тѣ и отъ вѣройсповѣдно то отцѣпване за кое то ся тии толкова млого старахж! Българи тѣ не допуштахж да имъ ся погази ни едно народно и завладѣтьлно право отъ Византийцы тѣ и биіахж гы на бойно то поле се равно какъ то и попрѣды т. е. прѣды да приѣмнжть Хрістоіанство то! Цариградскый Патрикъ Николай Мистикъ въ нѣколко си писма камъ Симеона царя Българскаго употрѣблѣва сичкж тж си калугерскж притворность и подъ видомъ благоговѣйносты, труди ся да отклони царь Симеона отъ крьвопролитыя та между Ромѣй тѣ и Българы тѣ. По нѣгдѣ си въ писма та си до толкова ся унижіава, кату моліаштъ коленоприклоно, нъ на всѣкадѣ ся види грьцка та злоба покрыта подъ дуло то на вѣрж тж! Патриарха Мистикъ, отдава на сѣкадѣ право на Ромѣйте и обвиніава Българы тѣ, нъ твьрдѣ хытро и лукаво! Царь Симеонъ му е отговорилъ на нѣкое си писмо твьрдѣ разумно и слѣдвалъ о дѣла та си.

Оставаше друго едно срѣдство за Ромѣй тѣ, срѣдство низко и безчьстно да уборьжть Българско то царство. То бѣше сплѣтни тѣ и издатьства та чрѣзь женскыи полъ, съ рождение то на царскы тѣ дворове, нъ въ него тии успѣхж чикъ подирь смьрти Великаго Симеона.

Византийци тѣ не можіавши оржжиемъ ништо да учинжть

противъ Бьлгары тѣ, рѣшили сѫ съ лукавштинѫ да убиѭть царь Симеона, кое то сѫ и сполучили. Басни тѣ кои то имѫть записани врьху смьрть тѫ му нѣсѫ ништо друго освѣнь хытрости и лукавштини, сплѣтени съ нѣкаквы си тайны да бы покрыли мьршово то си злодѣйство!

Напрасна та смьрть царь Симеона трѣбаше да ползува Византийцы тѣ, а да повреди Бьлгари тѣ. Царь Симеонъ іоште не бѣше нарядилъ ништо за подирь смьрть тѫ си; а между домородството му владѣіаше несъгласие. Голѣмый му сынъ, кому имя то е записано въ нѣкои си отломкы разновидно, бѣше отдалѣченъ отъ двора и кату лышенъ отъ наслѣдство то; най-малкыи же е былъ въ Малорускы тѣ днѣсь назъваеми стрьны, кои то сѫ были Бьлгарскы прѣдѣлы и земы и той е управлѣлъ тамъ. Руси тѣ сѫ имали тогава само едно малко княжьство уграничено около Киево, подь владение то Свѣтослава. Само срѣдный сынъ царь Симеоновъ. Петаръ, е былъ въ Прѣславскыи дворъ кога то сѫ прилучи напрасна та смьрть царюва, и той трѣбаше да го наслѣди, какъ то и е было. Растройство то до дѣ ся нарядѭть работи тѣ вѫтрѣшни, а най-паче до дѣ ся споразумѣѭть съ Византийцы тѣ, владѣ за нѣколко врѣмя. Петаръ слабоуменъ и недостоенъ наслѣдникъ царь Симеоновъ привьрза миръ съ Византийцы тѣ съ голѣмы пагубы Бьлгарий!

Византийци тѣ хытролукави людие никакъ не пропустихѫ това благополучно врѣмя за тѣхъ, да ся възползувѫть отъ Петровѫ слабость и да положѭть въ дѣйствие послѣдное рѣшение т. е. сплѣтны тѣ чрѣзь женскыи полъ; зашото то, ако и царь Симеонъ да бѣ починалъ, тии оружиемъ пакъ ништо не можіахѫ да направѭть, понеже царь Симеонови тѣ храбри войводи іоште бѣхѫ живи и тии въ единъ случаи можіахѫ да снѣмѫть отъ прѣстола недостойнаго Петра и да поставѭть голѣмыя му братъ на негово мѣсто за

кого то ся възпомянува да е былъ твърдѣ достоенъ и народенъ *мжжъ* и *кой то е мрьзилъ* Гърцы тѣ.

Недостойний Петаръ показа ожидаемажъ отъ Византийцы тѣ *слабость*, та *зѣ женж* отъ двора имъ. Отъ тогава женски тѣ *силѣтни* почнахж да ся въдворіавжть въ прѣславскыи дворъ и Българіа почна да отива въ пропасть! Разумѣва ся чи водно съ царицж тж сж дошли и нѣколко други лукави и силѣтницы Гъркынкы, възпитани въ Византийскыи о давно развратенъ дворъ. Разкошность та, развратство то и мягкушавость та сж найшли ново невинно мѣсто; подпомогнжти жо отъ Петроважъ слабость, обладали сж заразитьлно Прѣславскаго двора и за малко врѣмя Прѣславскый дворъ е почнжлъ да ся уподобѣва Византийскому. Срѣдства та и небройни тѣ богатства царя Симеона нѣсж ускждѣвали Петру, да исньлни сичкы тѣ желаныя на мягкушавы тѣ Гъркынкы!

Спорядь жены тѣ навлѣкли сж ся въ Прѣславскый дворъ и мажжо лукави Гѣрци, силѣтници, угодители и льскатели, нарочно избрани отъ Византийскаго двора и сички тии, за малко врѣмя, сж постжпили въ высокостжпены Българскы службы!

Сродство то съ Византийцы тѣ, чрѣзь бракосъчитание то умножіавало ся се и съ нѣкои си войводы и болѣры Българы и тай за малко врѣмя българскы тѣ старонародны обичаи и обряды почнжли сж вѣкы да ся прѣзиржть и гонжть като *грубы* и *варварскы*; а се што е было Византийско приѣмало ся и мажкало е за *облагородно* и като за едниж почнж *грубы* (?)

Нар[illegible] е было вѣкы, какъ то по-прѣ[illegible] тѣ и [illegible] тѣ, и боены тѣ [illegible] въ [illegible] и разо[illegible] Петаръ [illegible] въ мягкушавж

тѫ Гъркынкѫ, скоро ся е изнежилъ и постанѫлъ е единъ ничтоженъ и мьршавъ женолюбецъ! Той вѣкы не е мы слилъ за бой, ни ти е дьрзнувалъ, кату башта си царь Симеона и кату прадѣди тѣ си, да прѣдвожда самъ войнство то си противъ неприѣтелы тѣ. За каквѫ и да е неправдѫ што му сѫ чинили неприiатели тѣ, а най-паче Византийци тѣ ежеднѣвно, отстѫпвалъ е сичко што му е похыштано, само и само да го оставьть въ миръ, да ся наслаждава отъ разкошнаго си живота въ палата, между Гъркынкы тѣ и угодницы тѣ Гърцы, кои то го бѣхѫ обкрѫжили и подпокопавахѫ вѣкы Българско то царство!

Млоги отъ Симеоновы тѣ храбры войводы ся отбутнѫхѫ отъ службы тѣ имъ и замѣнихѫ съ развратницы, привьрзани на двора. Народа дойдѣ до едно голѣмо незадоволствие, праведны тѣ роптаныя противъ царя и двора му почнѫхѫ вѣкы iавно на сѣкадѣ по Българиѭ и възтание то ся готвѣше да го свальть; нъ Петрова та сила бѣше голѣма, зашто то бѣхѫ ся прилѣпили млого войводи при него, а Византийци тѣ бѣхѫ готови тутакъ си да му проводьть голѣмѫ помошть. Старопланински тѣ гори бѣхѫ ся заузѣли отъ незадоволнѫ тѫ народнѫ стрьнѫ, на чело коихъ былъ по-голѣмыи братъ Петровъ, нъ тайно нѣ наiавѣ, какъ то ся вижда отъ разсѣiаны тѣ въ старины тѣ нашы ускѫдны записки.

Народна та стрьнѫ рѣшава да призове на помошть прѣзь Дунавскы тѣ Българы, кои то управлѣше малкый сынъ Симеоновъ, какъ то выше спомянѫхме; да призове же и наѣмни съвремено киевскаго княза Свѣтослава и онъ да дойди на помошть. Петарь отъ своѭ стрьнѫ призовава Византийцы тѣ на помошть, кое то тии едвамъ чякахѫ. Обкрѫжаюшти тѣ Петра Гърци, по наставление то Византийскаго двора, кату видѣхѫ чи Свѣтославъ иди съ голѣмѫ силѫ и ся приближiава вѣкы при Прѣславъ, убихѫ съ лукавство Петра за

да стани по-голѣмо смѫштение то! Въ дошествие то Свѣтославово въ Прѣславъ, кое то быде твърдѣ бързо, зашто то го съдружвахѫ на сѣкадѣ Българи тѣ, народна та стрьна, и Петрова та стрьна нигдѣ не можіа да стои насрѣштѫ, освѣнь малкы едны стражаныя што учини прѣдь прѣславскы тѣ прѣградыя и вѫтрѣ въ града, кога то влазише Свѣтославъ.

ЗАБѢЛѢШКА

Нѣкои си Руски нови историди, основаюшти ся на нѣковы си калугерскы легенды писани по Мънастиры тѣ, въ новы тѣ времена, плетѫтъ чюдесны басны, врьху това Свѣтославово дошествие въ Българиѭ. Тий, казвѫть, чи Свѣтославъ одавно іоште си былъ наумилъ да дойди въ Българиѭ да іѭ завладѣе; зашто то ся извѣстилъ чи тіа имала хубавѫ земіѭ и веселовидны прѣдѣлы! Легенди тѣ сѫ направили и единъ разговоръ между Свѣтослава и майка му Волгѫ и казвѫть чи тіа ушь нескланіала на това и не го пушталъ въ той-зи походъ. Нъ той неслушавъ майкѫ си избралъ десять хиліады войни само и трьгнѫлъ съ тѣхъ противъ Българиѭ. Той отъ дѣ то минѫлъ се побѣдилъ и достигнѫлъ до Дунава На Дунавско то крайбрѣжие разбилъ завчясъ Българскы тѣ войскы, привзѣлъ четиридесѫть града и дошалъ та завладалъ Прѣславъ. Това же сичко е учинилъ твърдѣ за кратко врѣмя и съ свои тѣ си десять хилиды кнескы войны! Други го прѣминувѫть прѣзь Старѫ Планинѫ и го отвождѫть чякь до Одринъ, дѣ ся билъ ушь и съ Византийцы тѣ и гы побѣдилъ. Тука е пытанье: да ли е было възможно еданъ пълководецъ, съ дясятъ хиляды войны, да притѫпчи толково мѣста чюзды и отъ киево да достигни чякъ до Одринъ! А най-паче въ тѣхъ времена кога то Симеонови тѣ войводи и войни бѣхѫ іоште живи и ѫй добрѣ упражнени въ оржжие то и боіове тѣ, тии кои то побѣдихѫ Византийцы тѣ и накарахѫ Византийскыя Императоръ ведно съ сичкы тѣ си горды велможы, съ Патриарха и събора, да ся покоріѭть Симеону и да искѫть миръ! и какъвъ іоште миръ! и условыя? най-низкыя и най-пагубныи за Византийскаѭ гордѫ имперіѭ!

Тѣй-зи бисни на Рускы тѣ нови историцы сѫ подобни на Старогрьцкы тѣ записани отъ Иродота чюдеса за бытки тѣ имъ противъ Персы тѣ и прч. Написавши тѣй-зи нѣколко редове ные нѣмаме никакваѭ умразѫ противъ нашы тѣ братья учены Рускы историцы. Святаіа дльжность нашъ народа ни не ны остави да не кажиме повѣствуватьлиѭ тѫ истиниѭ. А ученый свѣтъ остава да разѫди.

Свѣтославъ намѣри Прѣславъ въ най-голѣмо то смѫштение, причинено отъ напраснѫ тѫ смьрть царь Петрова и

народна та стрьна не можѣ да ся съсрѣдоточи ведно и да дѣйствува спорядь плана си. Византийски тѣ пьлкове достигнѫхѫ въ Прѣславъ, нѣ подь прѣдводитьлство то нѣкого си избранаго войвода, нъ подь лично то управление самаго Императора Чимисхыя, минѫвши безъ никакво си прѣпятствие Планинѫ тѫ; зашто то тии бѣхѫ съдружение отъ млого клѣтницы Българы противонародныя стрьны!

Свѣтославъ ся у нужди да побѣгни съ свои тѣ си войны назадь и едвамъ успѣ та ся затвори въ Дростолскаѭ крѣпость; зашто то едно силно отдѣлѣние отъ Византийскы тѣ войскы го прислѣдоваше и гонѣше отъ близо. Народна та Българска стрьнѫ, съ нѣколко си отъ вѣрны тѣ войводы, залови планины тѣ и готвѣши ся да ся удари съ Византийцы тѣ. Чимисхыи кату единъ добьръ и достоенъ пьлководецъ пусна Свѣтослава съ нѣкаквы си условыя да си иди отъ дѣ то е дошалъ и вьрна ся бьрзо въ Прѣславъ. За Свѣтослава казвѫть Руски тѣ историцы чи кату минувалъ Днѣпрѫ рѣкѫ Печенеги тѣ го ударили, избили сичко то му войнство и него самаго.

Чимисхый не можіавъ да ся задьржи въ Прѣелавъ, спорядь вышеказаны тѣ причини, постави едно времено византийско правление, оставившъ и едно іагко отдѣлѣние отъ византийскы тѣ войскы тамо; а двама та Петровы сынове отведи въ Царыградъ, дѣ обштенародно гы лыши отъ наслѣдство то и царскы тѣ имъ чинове. Съ едного же отъ тѣхъ постѫпи най-безчьловѣчно, заповѣда та го усмѫдихѫ т. е. искупихѫ!

Това положение на Българиѭ не е траіало млого, зашто ся іавѣва на чело народа Шишманъ войвода, съ четирма та си юнацы сынове, изгонва за малко врѣмя Грьцы тѣ конечно отъ Българиѭ и възтановѣва Българско то царство пакъ,

кату избира народа за царь голѣмыя му сынъ Самуила, защто то той е былъ отличенъ юнакъ[1]).

Самуилъ побѣди на сѣкадѣ Гърцы тѣ, разпростръни Българско то царство іоште повѣчь отъ Симеона. Той принеси царскыи Прѣстолъ въ Прѣспѫ, близь Охридѫ, зѣ тытуль *Славіанскы царь*, подложивъ другы тѣ малкы славенскы племена, въ Старопланинскый полустровъ, подь еднѫ власть. Той издьржіава четиридесять годишны быткы съ Гърцы тѣ, ведно съ братья та си, нъ най-послѣ истьштенъ отъ силы тѣ, умира притьрпѣвъ голѣмы пагубы. Братья та му го наслѣдихѫ единъ подирь другы и слѣдвахѫ биткы тѣ съ Византийцы тѣ, нъ нѣ вѣкы съ успѣхъ и ползѫ Българий. Подирь смьртѫ на най-малкыя братъ Самуиловъ, по-голѣма та чясть Българий подпада подь Византийскаѭ власть. Българи тѣ оставѫть безь царя, нъ нѣколко си храбри войводи дьржѫть Българскаѭ свободѫ по непристѫпни тѣ Старопланинскы мѣста и по-нѣкой си іагкы мѣста въ Македониѭ. Това трайва до поіавление то Великаго Асѣня, правнука Шишманъ войводовъ отъ най-малкаго му сына. Подирь разорение то на династиѭ тѫ на чьтирма та братья, царица та най-малкаго брата успѣва та прибѣгва въ планинѫ тѫ при независимы тѣ войводы, отвѣдша съ себѣ и трыма та си сынове, Асѣня, Петра и Ювана. Тіа бѣше успѣла да отнесе съ себѣ си и едно голѣмо количьство отъ остало то царско и народно съкровиште. Колко врѣмя ся стоѣли тии въ Планинѫ тѫ не е познато точно, нъ види

---

[1]) Руски тѣ историци сѫ увели имя то Сурсувуль за баштѫ Самуиловъ. Нъ наши тѣ народни памятници казвѫть Шишманъ войвода. Може бы и отъ византийцы тѣ писатели да споменува нѣкои си подобно нѣшто. Нъ тии сичкы тѣ нѣшта кои то отиваха противъ тѣхнѫ тѫ политикѫ, записали сѫ гы съ поржгательства и прикрывено. Войвода та кой то снѣ отъ Прѣстола Търновскыя царь Костадина Теша, кой то не бѣше по добьръ отъ Петра, тии го направихѫ овчярь, бърдокварь и проч!.....

ся да ся пѫтували и въ Влашко и да ся сѫ нѣкакъ си примирили съ Византийцы тѣ кату непознати.

Асѣнь и Петаръ штомъ достигнѫхѫ въ зрѣлѫ възрасть, кату придадохѫ управление то на имоты тѣ си по-малкому си брату Ювану тии почнѫхѫ да дѣйствувѫть между народу за възстание противъ Византийскаѭ власть и за изгнание то на Гърцы тѣ отъ Българиѭ, кату ся прѣдваритьлно споразумѣхѫ добрѣ съ Власы тѣ. Срѣдства та за такова едно прѣдприѣтие не имъ ускѫдѣвахѫ, тии имахѫ доволно, какъ выше казамхе; трѣбаше само да склонѭть народа, а найпаче Старопланинскы тѣ жители.

Това възстание започва въ 118.. въ Търново и съвременно въ Старѫ планинѫ подь прѣдводитьство то Асѣня. Съ първо то възтание и сполукѫ тѫ, народа прогласѣва Асѣня за царь и възобновіава Българскаѭ Патриаршиѭ въ Търново. Крьвопролитни тѣ битки съ Византийцы тѣ траѭть десять години се съ пагубѫ и разорение на Византийскаѭ империѭ. Асѣнь разшыри Българскы тѣ граници до Драчя и привзѣ и Атонскаѭ горѫ съ сичкы тѣ й Мънастиры. Той дади едно твърдѣ обшырно развытие на Българскѫ тѫ книжевность и наряди твърдѣ добро устройство въ царство то.

Византийскаѭ империѭ въ врѣмя то на Асѣновцы тѣ отслабна съвсѣмъ и ся разпада до толкова, штото едно само голо имя *империѭ* носѣше! Отъ другѫ же стрьнѫ крьстоносци тѣ бѣхѫ ѭ почти сподѣлили, какъ то и самыя царствуюштыя градъ Византионъ, тии за дьлго врѣмя бѣхѫ освоили отъ дѣто Юванъ Асѣнь гы испѫди и възвьрна великодушно Византийцѣмъ града имъ съ еднѫ чясть отъ околшны тѣ му окрѫжыя, колко то да ся дьржи и да не падни съвсѣмъ Византийскаѭ империѭ. Юванъ Асѣнъ е сторилъ това само и само да не пропусти западны тѣ да ся въдворѭтъ на Възстокъ, зашто то той виждаше въ тѣхъ едны

поголѣмы врагы за Българштинѫ тѫ, кои то единъ день можѣхѫ да постанѫть твърдѣ опасни за Българиѭ. Поради таѭ причинѫ той има толкова крьвопролитны биткы съ тѣхъ, на Въстокъ, какъ то и самаго Бълдуина, кои то бѣше станѫлъ царъ въ Византионъ, побѣди, близь Одрина, зѣ го въ плень съ сичкы тѣ му знамяниты войводы и, отвѣвшъ го въ Търново, наказаго смьртиѭ.

Асѣнь имаше право да постѫпи съ крьстоносцы тѣ на той-зи начинь т. е. да гы изчисти отъ Въстокъ, зашто то тии штомъ ся видѣхѫ на Въстокъ отхвьрлихѫ тутакъ-си Було то на крьстоноство то, (подь извинение на кое то бѣхѫ подигнѫли военны тѣ походы противъ невѣрны тѣ Мухамеданцы, за освобождение то ушь на святы тѣ мѣста) и почнѫхѫ грабитьлства и упустошеныя надъ самы тѣ Хрістііаны отъ дѣ то поминахѫ; а по-главно то чи освоіавахѫ мѣста та имъ и ся установѣвахѫ по тѣхъ кату владѣтели!

Съѭзи тѣ кои то ся виждѫть въ тѣхъ времена между Българы тѣ и слабы тѣ Византийцы, само по-ради тыя причины сѫ ставали, а нѣ чи Българи тѣ и царя имъ нѣсѫ познавали Византийцы тѣ каквы сѫ и што имъ мыслѭть. Асѣнова та повременость е най-іасно записана, нѣ само отъ нашы Българскы памятницы, нъ и отъ Византийцы тѣ и Западны тѣ.

Подирь смьрть тѫ Асѣня послѣднаго, Българиіа пакъ почна да шествува назадѣ; зашто то Българи тѣ, единъ пѫть заразени отъ Византийцы тѣ, станѫхѫ и тии сплетиици между си и не можихѫ никакъ вѣкы да ся поправѭть до нападение то на Турцы тѣ въ Европѫ.

Срождение то съ Византийскыя дворъ ся поднови и слѣдваше по-чясто съ царскы тѣ, съ болярскы тѣ и войводскы тѣ домородства. Грьци тѣ само чрѣзь тойзи начинъ работѣхѫ

за услабление то на Българско то царство, защто то другче и не можыхж ништо да сторыть.

Повременность та отъ смьрть тж на Асѣня послѣднаго, до встжпванье то на Турцы тѣ въ Европж, прѣдставіа, въ управление то на Българско то царство, едны непрѣстаны сплѣтны и междуособны гоненыя между царско то домородство, между велможы тѣ и по-знамяниты тѣ болѣры, кои сички сж ся старали само и само какъ да ся добыжть до върховнаж власть!

Млоги изгонени или несполучивши цѣль тж си, прибѣгвали сж при Византійскый дворъ и работили сж отъ тамо да вносѣвжть раздоры и подигжть мятежы, да бы могли чрѣзь той-зи начинъ да добыжть върховнаж власть въ Българіж.

Византійскый дворъ, съ сичкж тж си слабость, не само што имъ е давалъ прибѣжиште свободно и непохытно, нъ подпомагалъ имъ е съ сичкы тѣ си силы и дьржялъ е іоште такива сплѣтницы и народоубійцы за всегда при себѣ си и въ най-малкый удобенъ случай употрѣблявалъ гы е за слѣпы орждыя на пьклена ж си политикж къмъ Българы тѣ

Всѣкъ можи да разсжди чи при такива жялостны обстоятелства Българско то царство не можяше да напрѣдува вѣкы, нъ трѣбаше отъ день на день да слабѣй и отпадва. Между такива сплѣтницы, кои то ся бѣхж поіавили тогава, Българиіа не можіа вѣкы да роди едного Крума, едното Симеона, Самуила и Асѣня за да й възвърни прѣжно то величие и славж! Тіа отиваше вѣкы на разпадванье то си; а околошни тѣ народи, кои то прѣжде бѣхж слаби, ползуюштися отъ таж й слабость, усилвахж ся и отнѣмахж й постжпено и свои тѣ владѣныя.

Русиіа, до тогава незнатна, усилва ся съ завладение то на Волжіанско то Българско обшырно царство, кому пьрвый

ударъ дадохж Турко-татари тѣ; усилва ся чрѣзь завладеныя та около Чьрно то море и съ мѣста та *Мала-Русиіа* днѣсь названи. Отъ тогава вѣкы прѣстава всѣка помошть отъ тамошны тѣ Бьлгары за старопланинскы тѣ имъ братья, какъ то е прѣжде бывало млого пжти и кое то, чясто прихожданье отъ тамо въ Бьлгариж, е смжтило нѣкои си историци ушь чи Бьлгари тѣ за пьрвы пжть отъ тамо ся іавили около Дунава и въ Старопланинскыя полуостровь, дѣ ушь имало седемъ Славіанскы племена! Тии Волжіански и други по-тѣхъ мѣста Бьлгари една чясть ся притопихж въ Татары, зашто то татарскаіа власть траіа млого тамо, до дѣ то ѭ убори съвсѣмъ Русиіа, а по-голѣмаіа чясть ся притопихж въ Русы. Бьлгарско то царство отъ камъ Севѣрь ся стіаснѣва до Дунава, имѣюшто само подунавскы тѣ Войводства подъ власть тж си, кои то ся простирахж до Днѣстрж рѣкж. Отъ камъ Западнж стрьнж Маџари тѣ ся усилвжть и бьлгары тѣ губѭть тамошны тѣ си прѣжны владеныя. А въ Старо-планинскый полуостровъ ся усилвжть нѣшто си и Сьрби тѣ съ кніажьство то си, и въ врѣмя то Душана, искжть и тии да бѫджть владѣтели тамо; нъ то не отиди за млого, зашто то Душаново то поіавление, въ тѣхъ смжтны времена, быде както единъ силенъ лѣтенъ порой, кой то доводи за бьрзо врѣмя голѣмы наводненыя, нъ прѣстава, и изсжхва тутакъ си! Душанъ ништо основатьно не направи и завладены тѣ отъ него нѣкои си южны стрьны Бьлгарий, тутакъ си подирь смьрть тж му остахж пакъ подъ власть тж на Бьлгарскы тѣ войводы, кои то бѣхж признали само вьрховнж тж власть Душана. Нъ то нанеси голѣмо зло на Бьлгары тѣ камъ южны тѣ стрьны Бьлгарий, зашто то тии отъ послѣ чясть остахж малки независимы Войводства, чясть подпаднжхж подь Арбанашко то кралевство, а чясть подь Византийскаѭ власть. Сьрбски тѣ

генди врьху Душаново то *силно царство* писани отъ калугеры тѣ имъ по манастиры тѣ, въ новы тѣ времена, увеличіавжть много Душановы тѣ подвиги, като сички тѣ легенди и на другы тѣ народы. А нови тѣ сърбски писатели, взѣвши поводъ отъ тѣхъ легенды, извадили сж мечтайно то имя на *Стара Сърбия* въ Българыж, коіа простиржть чакъ до Солунъ и Сѣресь и мечтаѭть завладение то ѝ!

При сички тѣ тыя уелабленыя на Българыж тогава, поникви ся раздори и между царско то домородство, и вжтрѣшнаіа върховна власть почна да ся дѣли и кжса на прѣдѣлы!

Това бѣше въ общтѣ състоіание то на Българско то царство кога то Турци тѣ почнжхж да нападжть Византийскыж минжж вѣкы имперыж. Положение то же Византийскыя дьржавы въ него врѣмя можи ся изобрази въ кратцѣ съ слѣдныя: Вжтрѣшно неустройство и неурядность до най-голѣмъ стѣпень; разкошности и развратности въ двора царскы и въ велможы тѣ; женскы сплѣтны и вмѣшатьлства нихны въ граждански тѣ дѣла: калугерска ненаказность на тогавашно то духовенство; разтоштение на приходы тѣ на съкръвище то; непослушность и неубузданость на войнство то: чясто свалванье на *императоры тѣ* отъ прѣстола имъ; ту сынъ башта да снѣма отъ прѣстола царскы, ту внукъ дѣда си, ту отличившъ ся нѣкой си младъ полководецъ да снѣма императъра си отъ прѣстога, съ помощть тж на привързано то му войнство или и на самж тж *императорицж*, залюбенж въ него! Съ еднж рѣчь Византийскаіа имперніа всѣкогы, а най-паче тогава е была хышта на князове тѣ, на Богословскы тѣ пусты прѣныя, на развратности тѣ и всѣкогы е была погружена въ най-голѣмаѭ бѣдность?

Турци тѣ же, кой то бѣхж ся усилили и напрѣдвахж въ Малж Азиѭ и сочѣхж вѣкы камъ Европж, не можіахж да пропустѭть такива едны удобны за тѣхъ обстоіатьлства.

Прибѣгши тѣ же при тѣхъ отъ Византионъ изгнани сплѣтницы непрѣстанно гы поуштрѣвахѫ на това и показвахѫ имъ сичкы тѣ слабости на свои тѣ братья, подбудени отъ слѣпѫ страсть и отъ безвѣстнѫ іарость камъ тѣхъ отмьштения ради!

Истинѫ чи въ повѣстность тѫ на сичкы тѣ почти народы, кои то сѫ зѣмали гражданско дѣйствие въ свѣта, можи да ся види примѣръ отъ такавѫ слабость, да прибѣгвѫть при обштыя врагъ отьчьства имъ, въ нѣкои си обстоіатьлства, нъ въ Грьцы тѣ таіа слабость ся види до голѣмъ стѫпень іоште отъ стары тѣ времена. Въ повѣстность тѫ ся е забѣлѣжило, се пакъ отъ тѣхъ писана, чи млоги Елени. отъ знамяниты лица, сѫ прибѣгвали, поради раздорны свадны, при Персы тѣ и прѣдвождали сѫ гы, не само съ съвѣты тѣ си нъ и лично, въ походы тѣ имъ противъ свое то събственo отьчьство Еладѫ! А помѣсеныя въ Византийско то царство грьцкы елементъ бѣше наслѣдилъ таіа народоубийственѫ слабость до най-голѣмъ стѫпень. Тѣхни тѣ же потомци, отъ въдворение то на Турцы тѣ въ Европѫ и въ Византионъ. познати тѣ *фанариоти* слѣдвѫть и до днѣсь това придатьлство, служіашти на Турцы тѣ *тѣломъ* и *душомъ* противъ свое то бѣдно отьчьство и противъ самыѫ свободнѫ Гърциѫ, за кое то тии ништо не чювствувѫть: можи ся каза точно за тѣхъ чи таіа мила и свята рѣчь *отьчьство* и *чьсть* никакво впечятление не прави въ тѣхны тѣ сърдца!

Наши тѣ Българи бѣхѫ исключени отъ таѭ народоубийственѫ слабость, нъ отъ нѣколко годины насамъ и тии ся [illegible] и по сичкы тѣ почти градишта ся нахождѫть по[illegible] си клѣтницы, привързани на Турцы тѣ тѣломъ и [illegible] кои то придавѫть Туркомъ народны тѣ ни енте[illegible] Таіа зараза ся іави найпрѣдь въ нѣкои си развра-

тны младежы, защто то въ стары тѣ ѭ имаше и отъ попрѣды, отъ какъ ся іави пропаганда та въ Българиѭ, коіа то иска да вмѫкни и посѣе вѣроисповѣдныя раздоръ между народа ни. А най-млого ся усили отъ какъ ся състави *Дунавскый елетъ*, дѣ Турциіа ся старай да въведе австрийскаѭ прѣжнѫ народоубийственѫ системѫ т. е. да владѣй народы тѣ чрѣзь народы тѣ. Турциіа, какъ то е познато, дади свободенъ ходъ по тѣхъ мѣста на неубузданѫ тѫ развратность за да убие народныя духъ! Тамо млого клѣтници, стъ млады тѣ Българы, влѣзохѫ въ турскѫ службѫ и станѫхѫ чьрни придатели отьчьства! Забѣлѣжитьлно е чи повѣчь то отъ тѣхъ заблудены младежы сѫ были помѣсены и въ пропагандѫ тѫ!

Штѣ ли можи Турциіа да успѣе въ това си прѣдприѣтие, това е едно пытанье лесно да ся рѣши: При днѣшно то развытие народнаго духа въ Българиѭ за такова едно прѣдприѣтие е вѣкы кѫсно и Турциіа неште доди до никакавъ успѣхъ, освѣнь да поспѣши падение то си съ това. И найпростый Българинъ вѣкы ся събуди и почювствува дьлбоко въ сьрдце то си чи трѣба вѣкы да убори турско губитьлско иго! поіавивши тѣ ся таіа годинѫ въ Българиѭ го показвѫть іавно.

(Конецъ на първѫ тѫ книжицѫ.)

ПРИБАВКА.

Въспомянание старобългарско на развалины тъ старославнаго града Червеноводи близъ Рухчука.

Давно засѣднжло свободы свѣтло сльнцё,
Силна Дьржіава ахъ изчезла!
Робство мянило веселое земы лице
Турска ржка все поразила!

Тишина мьртва обладала днѣсь владѣе
В' красныя той-зи прѣдѣлъ,
Веселъ любезенъ гласъ ся вѣкы не пѣе,
Турчинъ ужясенъ страхъ задалъ!

* * *

Славенъ недавно тук' е българскы градъ былъ,
Святи великолѣпни храми,
Българинъ дѣ Всесилнаго славословилъ,
Тайно днѣсь то мѣсто нами!

Разсыпи тажно сочьжть старж нашж славж,
Горки остатки разрушени!
Веселовидна гжста кычяста джбрава.
Гробы покрыва потрушены!

* * *

Жилиште мьртвихъ спокойно, вѣченъ сьнь
Спомянъ прешествия ни дава!
Българину показва минжлаж сѣнь,
Мысли за бждность му внушава!

Непостоіаное теченье свѣтовно,
Чьрныя сждбины ударъ

Вижда ся тукъ всезлобнаго врага ужясно
Упустошенье кто задалъ!

* * *

Тука Каранове потомци, храбри силни,
Свободенъ сѫ животъ живѣли,
Мѣсто прѣкрасно мѫжскы бранили славни
Міру прѣстрашни тѣ сѫ были!

Свобода имъ прѣсладка скѫпа была рѣчь,
Мило отьчьство родинѫ
С' пламеннъ и острыя бранили сѫ тѣ мечь!
Ахъ! Слава наша какъ погина!

* * *

Чьрному Богу мѫжьство отидѣ жьртва,
Силни юнаци изгубихѫ,
Млогогодишнаѭ крьволитнѫ битвѫ!
Звѣри поганци обладахѫ

Веселы цвѣтны прѣдѣлы, могилы красны
Мрачно гы засѣни затменье!
Свѣтлаго льва турскы знакъ го затьмни,
Полмѣсецъ нанеси угніатенье!

* * *

Збориштa, тьржьства сѫ тукъ ставали свѣтли
По цвѣтоносны полѣнкы!
Храбри юнаци бьрзы сѫ кони ѣздили,
Млади играли сѫ дѣвойки!

Сладкы народны пѣсны люди сѫ тукъ пѣли
Празницы нашы дѣ народны,
Сяйно сѫ прадѣди наши празновали,
Сички сѫ были благородни!

Gr. Andrupopoli.

DR 82 .R3 C.1
Bulgarski tie khaiduti
Stanford University Libraries
3 6105 035 587 463

Stanford University Librari
Stanford, California

Return this book on or before date du